

ÖVERTORNEÅ
KOMMUN

Riktlinjer

Serveringstillstånd

Processägare -	Upprättad -	Beslutsinstans Kommunstyrelsen
Diarienummer 2026/7	Senast reviderad 2026-02-09	Giltig till -

INNEHÅLL

1.	Inledning.....	2
2.	När behövs serveringstillstånd?	3
3.	Ansökan och handläggning	4
4.	Kommunens informationsskyldighet.....	6
5.	Lämplighetsprövning.....	6
6.	Remissyttranden	7
7.	Handläggningstider.....	8
8.	Kommunens tillsynsverksamhet.....	8
9.	Avgifter.....	10
10.	Kunskapsprov	10
11.	Krav på mat och lokaler	11
12.	Krav på personal	12
13.	Avslag.....	13
14.	Sanktioner	13
15.	Tillfällig servering till allmänheten.....	14
16.	Tillfällig servering till slutet sällskap.....	15
17.	Uteserveringar	16
18.	Gårdsförsäljningstillstånd	17
19.	Olägenheter.....	20
20.	Ansvarsfull alkoholservering	20
21.	Vid servering	21
	Serveringstider	21
	Ordning och nykterhet.....	21
	Gemensamt serveringsutrymme.....	22
	Villkor vid meddelande av serveringstillstånd	22

1. INLEDNING

Kommunen ska tillhandahålla både information om vad som gäller enligt alkohollagen och anslutande föreskrifter, och riktlinjer för tillämpningen av föreskrifterna i kommunen. Det säger 8 kap. 9 § alkohollagen (2010:1622).

Med föreskrifterna menas lagstiftningen inom alkoholområdet i sin helhet. Övertorneå kommun har sedan 2013 haft riktlinjer för serveringstillstånd som ett komplement till bestämmelserna i alkohollagen.

Arbetet på lokal nivå anses avgörande för ett framgångsrikt resultat. Krogen är en miljö som är särskilt utsatt då det är här som många ungdomar för första gången kommer i kontakt med både alkohol och narkotika.

Syftet med riktlinjerna är att skapa förutsebarhet för om en etablering som planeras kan ges tillstånd. Avsikten är även att tydliggöra vad som förväntas av den som ansöker om serveringstillstånd, provsmakningstillstånd eller gårdsförsäljningstillstånd.

Grunden för bedömning av tillstånden utgörs av gällande lagrum och kommentarer enligt alkohollagen (SFS 2010:1622).

Alkohollagstiftningen har tillkommit för att begränsa alkoholens skadeverkningar och är i första hand en social skyddslagstiftning. Av detta följer att i de fall alkoholpolitisk hänsyn ställs mot företagsekonomisk eller näringspolitisk hänsyn, ska den alkoholpolitiska hänsynen ha företräde.

Riktlinjerna speglar de lokala förutsättningarna som finns i kommunen när ansökningar om tillstånd ska prövas, utifrån det utrymme som lagstiftningen ger. Det gäller exempelvis hur ofta tillsynsbesök planeras, hur informationsinsatser kommer att se ut och hur utbildningar ska genomföras. Riktlinjerna revideras därför regelbundet.

2. NÄR BEHÖVS SERVERINGSTILLSTÅND?

Spritdrycker, vin, starköl eller andra jästa alkoholdrycker får inte säljas om det inte finns rätt till det enligt alkohollagen. Med försäljning menas varje form av tillhandahållande av dryck mot ersättning.

Alkohollagen (2010:1622) 8 kap. 1 §.

För servering av spritdrycker, vin, starköl och andra jästa alkoholdrycker och av alkoholdrycksliknande preparat, krävs tillstånd av den kommun där serveringsstället är beläget (serveringstillstånd).

Servering i alkohollagens mening föreligger vid försäljning av alkoholdrycker eller alkoholdrycksliknande preparat till konsument under förutsättning att försäljningen sker för intag på stället.

Enligt alkohollagen 8 kap. 1 a § krävs inte serveringstillstånd om serveringen

1. avser ett enstaka tillfälle för i förväg bestämda personer,
2. sker utan vinstintresse och utan annan kostnad för deltagarna än kostnaden för inköp av dryckerna, och
3. äger rum i lokaler där det inte bedrivs yrkesmässig försäljning av alkohol- eller lättdrycker. Lag (2012:205).

Med lättdrycker menas drycker med en alkoholhalt om högst 2,25 volymprocent, exempelvis läsk, lättöl och kaffe.

Det rör sig här om enstaka helt privata arrangemang som sköts till självkostnadspris. Det innebär att de som deltar i arrangemanget inte ska betala mer än inköpspriset för alkoholen. Det får inte vara fråga om något kommersiellt utbyte genom alkoholservingen.

3. ANSÖKAN OCH HANDLÄGGNING

Rättsregel

Enligt alkohollagen 8 kap. 2 § kan ett serveringstillstånd meddelas för servering till allmänheten eller i förening, företag eller annat slutet sällskap.

Tillståndet kan avse servering året runt eller årligen under en viss tidsperiod (stadigvarande serveringstillstånd). Det kan även avse en enstaka tidsperiod eller ett enstaka tillfälle (tillfälligt serveringstillstånd).

Tillfälliga tillstånd förutsätter att det inte är fråga om en regelbundet återkommande verksamhet.

Stadigvarande tillstånd gäller tills vidare. Kommunen får dock om det finns särskilda skäl begränsa tillståndets giltighet till viss tid.

Serveringstillstånd kan gälla spritdrycker, vin, starköl, andra jästa alkoholdrycker och alkoholdrycksliknande preparat eller en eller flera av dessa drycker eller preparat.

Tillstånd att anordna provsmakning av alkoholdrycker eller alkoholdrycksliknande preparat enligt 6 och 7 §§ kan meddelas stadigvarande eller för enstaka period.

Enligt Alkoholförordningen (2010:1636) 5 §, ska kommunen fatta beslut i ett ärende om serveringstillstånd inom fyra månader från det att en fullständig ansökan har kommit in till kommunen.

Om det är nödvändigt på grund av utredningen av ärendet, får handläggningstiden förlängas med högst fyra månader. Sökanden ska informeras om skälen för att handläggningstiden förlängs innan den ursprungliga tidsfristen har gått ut. Ett beslut att förlänga handläggningstiden får inte överklagas.

Ansökan om serveringstillstånd ska göras skriftligen. Enligt alkohollagen 8 kap. 10 § ska ansökan om serveringstillstånd göras skriftligen hos kommunen.

Riktlinjer

Samtliga ansökningar och anmälningar kan lämnas in med hjälp av e-tjänster via Övertorneå kommuns hemsida. Detta underlättar registrering av ärendet, och påskyndar handläggningen.

Ansöknings- och anmälningsblanketter finns även att nå via Övertorneå kommuns hemsida eller e-tjänst. Alla dokument som lämnas in i pappersform måste skannas in, som kräver manuell hantering och försenar processen. Det bästa är om handlingarna kan lämnas in via e-tjänsten eller via e-post. Vid e-post är sekretess ej av samma karaktär som vid ansökan via e-tjänst.

Handläggningen gällande serveringstillstånd sker i fyra steg:

- **Inledning:** Ärendet startas upp och remisshanteringen påbörjas. En förutsättning för att detta ska vara möjligt är att sökande lämnat sådana uppgifter att remisser kan skickas, d.v.s. att ägarförhållanden, skiss över lokal, meny och finansiering redovisats.

Inledningsfasen avslutas med att ett meddelande om att ansökan inkommit skickas till sökande. Om ansökan inte är komplett skickas begäran om vad som behöver kompletteras.

- **Utredning:** Kontroll av att sökande uppfyller kraven för att få inneha ett serveringstillstånd, bland annat genom att granska de underlag som sökande delgett handläggare och de remissvar som inkommit. Om ärendet inte är komplett eller förutsättningarna ändras, kan remisserna behöva skickas på nytt vilket försenar utredningen.

En förutsättning för serveringstillstånd är att sökande kan uppvisa kunskaper i alkohollagen genom att avlägga kunskapsprov.

Utredningsfasen avslutas med att upprätta ett dokument som beskriver vilken prövning som gjorts.

- **Beslut:** Handläggare ger ett förslag till beslut och ärendet avgörs av den som enligt delegationsordningen har rätt att fatta beslut. Om beslut får fattas av tjänstemän är beslutsfasen kortare än då kommunledningen fattar beslut.

Avslutning: Sökande meddelas beslut och har tre veckor på sig att överklaga om någon del av det sökta serveringstillståndet avslagits.

4. KOMMUNENS INFORMATIONSSKYLDIGHET

Rättsregel

Enligt 8 kap. 9 § alkohollagen har kommunen en skyldighet att tillhandahålla information om vad som gäller enligt alkohollagen och anslutande föreskrifter samt riktlinjer för tillämpningen av föreskrifterna i kommunen.

5. LÄMPLIGHETSPRÖVNING

Sökandens lämplighet

Serveringstillstånd får enligt alkohollagen 8 kap. 12 § meddelas endast den som visar att han eller hon med hänsyn till sina personliga och ekonomiska förhållanden och omständigheterna i övrigt är lämplig att utöva verksamheten, samt att verksamheten kommer att drivas i enlighet med de krav som ställs upp i alkohollagen.

Vid tillståndsprövningen ska särskild hänsyn tas till om sökanden är laglydig och benägen att fullgöra sina skyldigheter mot det allmänna. Sökanden ska kunna visa att han/hon med hänsyn till sina personliga och ekonomiska förhållanden är lämplig att utöva verksamheten. Bevisbördan ligger hos den sökande.

För bedömning av sökandes personliga lämplighet att bedriva serveringsverksamhet gör kommunen en så kallad vandelsprövning samt en prövning av sökandens ekonomiska skötsamhet. Om sökanden varit inblandad i brottslig verksamhet görs i varje enskilt fall en bedömning utifrån brottets art, svårighetsgrad och relevans för bedrivande av servering. När sökanden är juridisk person omfattas även personer med betydande inflytande som är aktiva i rörelsen.

Den som inte har fyllt 20 år eller som har förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken, får inte bedriva näringsverksamhet som innefattar försäljning av alkohol drycker.

6. REMISSYTTRANDEN

Bestämmelser

Enligt 8 kap. 11 § alkohollagen får en ansökan om stadigvarande serveringstillstånd inte bifallas utan att Polismyndighetens yttrande har inhämtats. Det samma gäller, om det inte rör sig om arrangemang av endast obetydlig karaktär, tillfälligt serveringstillstånd för servering till allmänheten.

Riktlinjer

Vid ansökan om stadigvarande serveringstillstånd, tillfälligt serveringstillstånd eller provsmakningstillstånd till allmänheten inhämtas som huvudregel yttranden/uppgifter enligt nedan.

- Yttrande från Polismyndigheten rörande sökandes lämplighet och, med undantag för tillfälliga arrangemang av endast obetydlig omfattning, rörande risken för ordningsstörningar eller andra olägenheter.
- Uppgifter från Skatteverket angående sökandes ekonomiska skötsamhet.
- Uppgifter från Kronofogdemyndigheten vid behov.
- Uppgifter från kreditupplysningstjänst rörande ekonomisk skötsamhet och sökandes organisation.
- Uppgifter inhämtas även gällande personer med betydande inflytande i verksamheten, förkortat PBI.
- Yttrande från Räddningstjänsten.
- Yttrande från kommunens miljöförvaltning beträffande kök och livsmedel.
- Yttrande från Socialnämnden i de fall serveringsställets belägenhet eller av andra skäl kan befaras innebära risker.
- Yttrande från annan kommun i de fall sökande har eller har haft serveringstillstånd i den kommunen.

7. HANDLÄGGNINGSTIDER

När en ansökan med kompletta handlingar inkommit är handläggningstiden i Övertorneå kommun:

Permanent tillstånd	8 veckor
Tillfälliga tillstånd till allmänheten	6 veckor
Tillfälliga tillstånd till slutna sällskap	4 veckor

En ansökan om tillfälligt tillstånd för servering till allmänheten skall skickas in senast en månad före evenemanget för att hinna behandlas. Det måste bland annat finnas tid att skicka en remiss till polismyndigheten, vilket är ett krav enligt lagen.

Observera att handläggningstiden är en riktlinje och avvikande handläggningstider kan förekomma, framför allt kring högtider och sommarmånader på grund av ökad arbetsbelastning och semester. Även vid beslut om avslag kan utredningsförfarandet ta mer tid. Rättssäkerheten är lagstadgad och därav kan tidsaspekten överskridas vid handläggning av ärenden som tar mer tid i anspråk.

När e-post skickas till Övertorneå kommun behandlas dina personuppgifter i enlighet med Dataskyddsförordningen (GDPR) och den svenska dataskyddslagen. Mer om hur dina personuppgifter behandlas hittar du på Övertorneå kommuns hemsida. www.overtornea.se

8. KOMMUNENS TILLSYNSVERKSAMHET

Rättsregel

Enligt 9 kap. 2–3 §§ alkohollagen har kommunen tillsynen över efterlevnaden av bestämmelserna gentemot den som har serveringstillstånd. Alkohollagen

anger vidare att tillsynsmyndigheten har rätt till tillträde till lokaler och rätt att ta del av bokföring och andra handlingar som berör verksamheten.

Tillsynen i kombination med möjligheter till sanktioner är det viktigaste instrumentet för att restaurangverksamheten ska kunna bedrivas enligt gällande lagar och bestämmelser. Att så sker är en förutsättning för att branschen ska kunna konkurrera på sunda och lika villkor. Tillsyn genomförs regelbundet och behöver inte påkallas av någon särskild omständighet.

Riktlinjer

Kommunen ska bedriva effektiv tillsyn i samverkan med andra myndigheter för att följa upp att alkohollagens bestämmelser följs. Det är alkoholpolitiskt motiverat att utöva en intensivare tillsyn över de serveringsställen som serverar mycket alkohol i förhållande till dem som har en relativt blygsam omsättning av alkoholdrycker.

Förebyggande tillsyn är exempelvis arbete med information, utbildning och nätverksmöten.

Med inre tillsyn avses kontroll av att tillståndshavare fortfarande uppfyller alkohollagens krav på personlig och ekonomisk lämplighet. Övertorneå kommun gör regelbundna kontroller av tillståndshavaren hos olika myndigheter såsom Skatteverket, Kronofogdemyndigheten, Polismyndigheten och kreditupplysningstjänst.

Yttre tillsyn är då alkoholhandläggaren besöker serveringsstället under pågående verksamhet. Detta sker oftast under kvällar och nätter, men kan ske även dagtid om verksamheten har tillstånd för alkoholservering. Den yttre tillsynen innebär att en kontroll av restaurangers alkoholservering sker i enlighet med tillståndet och att restaurangen inte bryter mot gällande lag. Yttre tillsynen är en stor del i arbetet mot att förebygga alkoholrelaterade skadeverkningar. Tyngdpunkten i kommunens tillsynsarbete skall läggas på den yttre tillsynen.

Samordnad tillsyn genomförs tillsammans med andra myndigheter såsom Polismyndigheten, Räddningstjänsten, Tullverket, Skatteverket och miljö- och byggförvaltningen. Respektive myndighet deltar med stöd av den lagstiftning som gäller för deras sakområde.

9. AVGIFTER

Rättsregel

Kommunen har enligt 8 kap. 10 § alkohollagen rätt att ta ut avgifter för provningen enligt de grunder som beslutas av kommunfullmäktige.

Kommunen får även ta ut avgift för tillsyn enligt 9 kap. av den som har serveringstillstånd och av den som bedriver anmälningspliktig detaljhandel med eller servering av folköl.

Kommunen får ta ut en avgift för provningen av ansökan om gårdsförsäljningstillstånd enligt de grunder som beslutas av kommunfullmäktige.

Kommunen får också ta ut en avgift för tillsyn enligt 9 kap. av den som har tillstånd att bedriva gårdsförsäljning. *Lag SFS 2025:299.*

Riktlinjer

Avgifterna beslutas av kommunfullmäktige och baseras på självkostnads- och likställighetsprincipen som regleras närmare i kommunallagen. Avgiftsuttaget för permanenta serveringstillstånd sker på basis av redovisad omsättning.

Det finns både en fast och rörlig avgiftsdel, den rörliga avgiften baseras på omsättningen av alkoholförsäljning.

10. KUNSKAPSPROV

Information om kunskapsproven och rutiner kring proven

Enligt 8 kap. 12 § alkohollagen ska den som ansöker om serveringstillstånd, provsmakningstillstånd eller gårdsförsäljningstillstånd genom att avlägga ett prov visa att denne har tillräckliga kunskaper om alkohollagen och anslutande föreskrifter.

Den/de personer som har personligt betydande inflytande i bolaget/serveringen ska avlägga godkänt kunskapsprov. Huvudregeln är att denna kunskapsprovning alltid ska ske. Undantag kan göras för den som redan innehar

serveringstillstånd som minst motsvarar den aktuella ansökan och vars kunskaper det inte finns några skäl att ifrågasätta.

Likaså kan undantag göras för den som i en annan kommun har tillstånd som minst motsvarar den aktuella ansökan och kan dokumentera flera års erfarenhet utan anmärkning. Kommunen får även göra undantag från skyldigheten att genomgå kunskapsprov vid ansökan om tillfälligt serveringstillstånd till slutet sällskap om ansökan avser ett enstaka tillfälle.

Folkhälsomyndigheten har tagit fram enhetliga prov som ska ligga till grund för kommunernas prövning av den sökandes kunskaper om alkohollagstiftningen. Kunskapsprovet genomförs via dator och avläggs hos den aktuella kommunen. Kunskapsprovet kan dock i vissa fall samordnas med andra kommuner. Sökanden ska kunna uppvisa godkänt resultat på provet innan tillstånd kan beviljas. Sökanden ska ges möjlighet till två omprov.

11. KRAV PÅ MAT OCH LOKALER

Stadigvarande tillstånd för servering till allmänheten får enligt alkohollagen 8 kap. 15 § endast beviljas om serveringsstället har ett eget kök i anslutning till serveringslokalen, samt tillhandahåller lagad eller på annat sätt tillredd mat. Gästerna ska kunna erbjudas ett varierat utbud av maträtter.

Enligt alkohollagen 8 kap. 14 § ska serveringstillstånd omfatta ett visst avgränsat utrymme som disponeras av tillståndshavaren. Särskilt tillstånd kan dock meddelas för flera tillståndshavare att utnyttja ett gemensamt utrymme (se även avsnittet gemensamt serveringsutrymme).

Serveringsstället ska enligt 8 kap. 16 § alkohollagen vara lämpligt för sitt ändamål ur brandsäkerhetssynpunkt och livsmedelsverksamheten i lokalen ska enligt förarbetena till alkohollagen vara registrerad hos miljö- och byggförvaltningen. Gästtoaletter ska finnas i tillräckligt antal, personaltoalett ska finnas för de anställda.

Enligt alkohollagen 8 kap. 15 § ska serveringslokalen ha ett tillräckligt antal sittplatser för matservering. Serveringslokalen ska vara överblickbar för personalen. Gästerna ska i normalfallet kunna beställa och bli serverade vid bordet. Lokal och möbler ska vara av rimlig standard (restaurangmiljö). Om det

finns en drinkbar får den endast ta i anspråk en mindre del av serveringsställets totala yta och vara belägen i nära anslutning till matsalen.

Tillfälligt tillstånd för servering till allmänheten får beviljas om serveringsstället tillhandahåller lagad eller på annat sätt tillredd mat. Detsamma gäller tillstånd för servering till slutet sällskap.

Efter klockan 23.00 kan matutbudet begränsas till ett enklare utbud, såsom kalla maträtter eller maträtter som värms i mikrovågsugn. Mat ska tillhandahållas under hela serveringstiden och marknadsföras på ett tydligt sätt för gästerna.

Tillstånd för servering av starköl och vin i foajéer till teater eller konsertlokal under paus i föreställning eller konsert får beviljas utan krav på matservering, s.k. pausservering.

Det ställs inte heller krav på matservering vid provsmakning enligt 8 kap. 6 - 7 §§ alkohollagen.

12. KRAV PÅ PERSONAL

Enligt 8 kap. 18 § alkohollagen ska tillståndshavaren eller av denne utsedd serveringsansvarig person ha tillsyn över serveringen och vara närvarande på serveringsstället under hela serveringstiden, det sistnämnda gäller dock inte vid rumsservering.

Den som är serveringsansvarig ska ha fyllt 20 år och vara lämplig för uppgiften med hänsyn till sina personliga egenskaper och omständigheterna i övrigt.

Tillståndshavaren ska till kommunen anmäla den eller de personer som har utsetts att ansvara för serveringen av alkoholdrycker. Tillståndshavaren ska även upplysa de som är utsedda till att vara serveringsansvariga om vad detta innebär.

Endast den som är anställd av tillståndshavaren eller som är inhyrd av ett bemanningsföretag får anlitas som köks- eller serveringspersonal eller för uppgifter som är av betydelse för ordning och nykterhet. Detta gäller dock inte ordningsvakter som förordnats enligt 2 § 4 punkten i lagen (1980:578) om ordningsvakter.

Restaurangskolor med serveringstillstånd och andra restauranger med sådant tillstånd, får i utbildningssyfte anlita restaurangskolans elever efter överenskommelse med restaurangskolan.

13. AVSLAG

Ett avslag på en ansökan om serveringstillstånd måste alltid motiveras, antingen med hänvisning till sökanden eller serveringsstället eller till att olägenheter i form av ordning och nykterhet eller särskild risk för människors hälsa kan befaras uppstå.

Ibland ingår svåra avvägningar vid tillståndsprövningen där olika intressen ställs mot varandra. Alkohollagstiftningen har dock tillkommit för att begränsa alkoholens skadeverkningar och är i första hand en social skyddslagstiftning. I de fall alkoholpolitiska hänsyn ställs mot företagsekonomiska eller näringspolitiska, ska de alkoholpolitiska ha företräde.

14. SANKTIONER

Tillstånd för servering av alkohol är inte en rättighet, utan ett förtroende från samhällets sida. Att bedriva alkoholservering är förknippat med stort ansvar, vilket betonas i alkohollagen. Ansvaret för att alkoholservering sker i enlighet med bestämmelserna ligger hos tillståndshavaren.

Erinran/Varning

En kommun får enligt 9 kap. 17 § alkohollagen meddela en innehavare av serveringstillstånd en erinran, eller i allvarigare fall eller vid upprepade överträdelser, en varning om denne:

1. inte uppfyller de krav som gällde för tillståndets beviljande, eller
2. inte följer de bestämmelser som gäller för servering enligt alkohollagen eller de villkor eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

Återkallelse

En kommun ska enligt 9 kap. 18 § alkohollagen återkalla ett serveringstillstånd om:

1. tillståndet inte längre utnyttjas,
2. det med tillståndshavarens vetskap har förekommit brottslig verksamhet på serveringsstället eller i anslutning till detta utan att tillståndshavaren har ingripit, eller
3. tillståndshavaren har brutit mot denna lag eller vad som i övrigt gäller för tillståndet på ett sådant sätt att varning inte är en tillräckligt ingripande åtgärd, eller har tilldelats en eller flera varningar utan att de förhållanden som föranlett varningen har rättats till.

Om flera tillståndshavare har utnyttjat ett gemensamt serveringsutrymme enligt 8 kap. 14 § andra stycket alkohollagen, får i stället tillståndet för gemensamt serveringsutrymme återkallas om det inte kan utredas vilken tillståndshavare som är ansvarig för en händelse som ska föranleda återkallelse av serveringstillståndet.

15. TILLFÄLLIG SERVERING TILL ALLMÄNHETEN

Endast juridisk eller fysisk person som uppfyller kraven i alkohollagen för personlig och ekonomisk lämplighet ska erhålla tillstånd att servera alkoholdrycker vid tillfällig servering till allmänheten.

Alkoholserveringen ska ingå i ett evenemang som är ansvarsfullt. Det råder stor återhållsamhet när det gäller serveringstillstånd i samband med evenemang som huvudsak vänder sig till en ungdomlig publik.

Risk för olägenheter i fråga om ordning och nykterhet eller särskild risk för människors hälsa får inte föreligga.

- Grundregeln för tillfällig servering är att det rör sig om max 10 tillfällen/år eller 3 månader sammanhängande. Vid återkommande verksamhet från år till år, skall permanent serveringstillstånd sökas.
- Sökanden ska ha dispositionsrätt för aktuell lokal/markyta.
- Lagad eller på annat sätt tillredd mat ska tillhandahållas.
- Vid ett stort evenemang med många besökare kan kravet på antal rätter

vara högre.

- Serveringsytan på en festival bör utgöra en avgränsad del av festivalområdet.
- Servering ska bedrivas på en yta där bordsplatser finns.
- Vid prövning av serveringstidens längd har polismyndighetens och miljöförvaltningens bedömning av risk för störda grannar och ordning en stor betydelse.
- Bedömningen av antalet ordningsvakter sker i samråd med polismyndigheten.
- Servering medges under normaltid 11.00 – 01.00.
- Senare serveringstider än klockan 01.00 medges med återhållsamhet. Kommunen kan vid arrangemang där det förväntas en större publiktillströmning, det vill säga när det är någon aktivitet som är utöver den normala verksamheten, bevilja senare serveringstid än 01.00. Detta handlar dock endast om några enstaka tillfällen/år samt max till klockan 03.00.

16. TILLFÄLLIG SERVERING TILL SLUTET SÄLLSKAP

För att det ska kunna vara frågan om ett slutet sällskap krävs att medlemskretsen är känd före det aktuella arrangemanget. Om medlemskap kan lösas i entrén är det inte fråga om ett slutet sällskap. Det ska vara en begränsad krets av personer som har ett gemensamt intresse utöver den aktuella tillställningen.

Ideell förening eller stiftelse som söker tillstånd ska ha en tillfredsställande organisation. Den ska ha ett namn som kan särskiljas från andra och ha antagit stadgar. Protokoll som visar styrelsens sammansättning och vem som tecknar firma ska också kunna redovisas. Utöver detta krävs att verksamheten antingen bedriver ideell eller annan verksamhet samt att verksamheten kan bedömas som bestående.

- Servering medges under normaltid 11.00 – 01.00.
- Senare serveringstider än klockan 01.00 medges med återhållsamhet. Detta skall dock handla endast om några enstaka tillfällen/år samt max till klockan 03.00.
- Vid varje tillfälle då alkoholservering till slutet sällskap sker ska arrangören veta vilka personer som deltar. Detta innebär att arrangören på lämpligt sätt i förväg har tagit emot anmälningar från de personer som kommer att närvara.

- Serveringslokalen får inte vara öppen för insläpp av nya gäster/medlemmar under pågående tillställning. Förhållanden som att entréavgifter tas ut eller att medlemskort säljs och att lokalen är öppen för nya gäster under tiden tillställningen pågår, medför att serveringen anses riktad till allmänheten.
- Inbjudan/information om tillställningen exempelvis genom brev, annons, flygblad eller via hemsida får bara vara riktad till medlemmar. Annonsering eller liknande får ej ske till allmänheten
- Maximalt 10 tillstånd utfärdas per år till en sökande. Vid återkommande verksamhet från år till år skall permanent serveringstillstånd sökas.

17. UTESERVERINGAR

Rättsregel

Enligt 8 kap. 14 § första stycket alkohollagen ska ett serveringstillstånd avse ett visst avgränsat utrymme, exempelvis en uteservering som finns i anslutning till serveringsstället.

Riktlinjer Övertorneå kommun

Kommunen kan vid tillståndsgivningen besluta om kortare serveringstider på en uteservering än inomhus. Vid ett beslut om serveringstillstånd kan kommunen även villkora tiderna för när uteserveringen ska vara utrymd. Anledningen är att verksamheten inte får störa omgivningen, till exempel de som bor i närheten av restaurangen. Om kommunen inte har villkorat tillståndet med en särskild utrymningstid för uteserveringen gäller serveringsställets utrymningstid, det vill säga 30 minuter efter den serveringstid som gäller för serveringsstället i övrigt.

- Sökanden ska visa att denne har rätt att disponera marken, exempelvis genom markupplåtelse.
- Uteserveringen utgörs till största delen av sittplatser vid bord och är på en klart avgränsad yta i anslutning till restaurangen.
- Uteserveringen får inte vara avskärmad från huvudserveringen av en väg eller liknande.
- Det ska för gästerna tydligt framgå vad som är serveringsyta och därmed var gästerna får vistas med alkoholdrycker. På vilket sätt avgränsningen ska göras kan bedömas i det enskilda fallet, gärna i samråd med kommunen.

- Köket ska vara dimensionerat även för uteserveringen.
- Matutbudet ska uppfylla de krav som gäller för den övriga restaurangen.
- Serveringstiden kan vid fall av alkoholpolitiska olägenheter som ordnings- eller bullerstörningar begränsas till klockan 22.00 och beviljas inte efter klockan 01.00.
- Tillstånd för uteservering kan beviljas tills vidare året runt.
- I de fall uteserveringen avskiljs från serveringsställets fasad kan tillstånd till uteservering medges förutsatt att det finns en serveringsstation i uteserveringen som är bemannad med serveringspersonal under hela serveringstiden.

18. GÅRDSFÖRSÄLJNINGSTILLSTÅND

Rättsregel Lag (2025:299)

Regeringen har bedömt att det är förenligt med EU-rätten att införa en småskalig gårdsförsäljning samtidigt som detaljhandelsmonopolet värnas. En förutsättning är att begränsningar införs i syfte att säkerställa att försäljningen är begränsad och att det är besöket snarare än försäljningen som står i centrum.

Det är krav på tillstånd för gårdsförsäljning och att alkoholdryckerna är egentillverkade. Enbart småskaliga oberoende tillverkare ska få meddelas gårdsförsäljningstillstånd. Gårdsförsäljning ska endast få ske till konsumenter som deltar i ett kunskapshöjande besöksarrangemang som anordnats av tillverkaren.

Gårdsförsäljningstillstånd får meddelas en oberoende tillverkare som yrkesmässigt och på egen hand tillverkar alkoholdrycker, om

1. den karaktärgivande delen av tillverkningen sker på tillverkningsstället, och
2. tillverkarens årsproduktion av
 - a) spritdrycker inte överstiger 75 000 liter,
 - b) jästa alkoholdrycker med upp till 10 volymprocent alkohol inte överstiger 400 000 liter, och
 - c) jästa alkoholdrycker med mer än 10 volymprocent alkohol inte överstiger 200 000 liter.

Tillverkare av vin ska tillverka vinet av druvor som uteslutande kommer från tillverkarens egna odlingar.

Gårdsförsäljning får endast ske till konsumenter som deltar i ett besöksarrangemang som har anordnats av tillståndshavaren och som har anknytning till den aktuella alkoholdrycken. Besöksarrangemanget ska genomföras i nära anslutning till försäljningsstället.

Besöksarrangemanget ska ha ett kunskaphöjande inslag och viss varaktighet samt erbjudas till konsumenter mot betalning. Ansökan om gårdsförsäljningstillstånd görs skriftligen till den kommun där försäljningsstället är beläget.

Den som bedriver gårdsförsäljning ska utöva särskild kontroll (egenkontroll) över försäljningen och hanteringen i övrigt samt ansvara för att det finns ett lämpligt egenkontrollprogram.

Egenkontrollprogrammet och de övriga uppgifter som behövs för kommunens prövning ska bifogas ansökan om tillstånd.

Tillståndshavaren ska få bedriva gårdsförsäljning från endast ett försäljningsställe. Försäljningen till varje enskild konsument ska inte få överstiga 0,7 liter spritdrycker, tre liter vin, tre liter starköl och tre liter andra jästa alkoholdrycker vid samma besökstillfälle.

Priset på alkoholdrycker som säljs genom gårdsförsäljning får inte sättas lägre än tillverkningskostnaden samt ett skäligt påslag.

Tillståndshavaren ansvarar för att information om alkoholens skadeverkningar lämnas i samband med besöksarrangemanget.

Priset på det besöksarrangemang som ska tillhandahållas i samband med gårdsförsäljning får inte sättas lägre än självkostnaden samt ett skäligt påslag.

Gårdsförsäljningstillstånd får meddelas endast den som visar att han eller hon med hänsyn till sina personliga och ekonomiska förhållanden samt omständigheterna i övrigt är lämplig att bedriva verksamheten och visar att den kommer att bedrivas enligt de krav som ställs upp i denna lag och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

Sökanden ska genom att avlägga ett prov också visa att han eller hon har de kunskaper om denna lag och anslutande föreskrifter som krävs för att på ett författningensligt sätt kunna bedriva verksamhet med gårdsförsäljning.

En ansökan om gårdsförsäljningstillstånd får inte bifallas utan att Polismyndighetens yttrande har inhämtats.

Polismyndigheten ska i sitt yttrande redovisa samtliga omständigheter som ligger till grund för myndighetens bedömning och särskilt yttra sig över sökandens allmänna lämplighet för verksamheten.

Ett gårdsförsäljningstillstånd ska avse viss tid och får som längst gälla till och med den 31 maj 2031.

Tillståndshavaren eller en försäljningsansvarig person som utsetts av denne ska ha tillsyn över gårdsförsäljningen och vara närvarande på försäljningsstället under hela den tid som försäljning äger rum. Den försäljningsansvarige ska ha fyllt 20 år och vara lämplig för uppgiften med hänsyn till sina personliga egenskaper och omständigheterna i övrigt.

Tillståndshavaren ska till kommunen anmäla namnen på den eller de personer som har utsetts att ansvara för gårdsförsäljningen.

Tillståndshavaren ansvarar för att den personal som anlitas vid gårdsförsäljningen har de kunskaper om gårdsförsäljning som krävs.

Åldersgränsen för inköp av alkoholdrycker är 20 år. Försäljningstiderna är mellan kl. 10.00 och 20.00 alla veckodagar om inte kommunen beslutar annat. Vid bestämmande av tiden för gårdsförsäljning ska det särskilt beaktas om försäljningen kan befaras medföra olägenheter i fråga om ordning och nykterhet eller särskild risk för människors hälsa.

Om gårdsförsäljning på grund av försäljningsställets belägenhet, besöksarrangemangets utformning eller andra omständigheter kan befaras medföra olägenheter i fråga om ordning och nykterhet eller särskild risk för människors hälsa, får gårdsförsäljningstillstånd vägras även om övriga krav enligt denna lag är uppfyllda.

Riktlinjer

Tillståndshavaren ansvarar för att information om alkoholens skadeverkningar lämnas i samband med besöksarrangemanget. Försäljningsdagar och tider ska följa det som anges i lagen utan inskränkningar.

Om det finns risk för olägenheter för barn eller ungdomar kan tillstånd vägras.

19. OLÄGENHETER

Rättsregel

Enligt 8 kap. 17 § alkohollagen får kommunen vägra serveringstillstånd om serveringsstället på grund av placering eller andra skäl kan befaras medföra olägenheter i fråga om ordning och nykterhet, eller medföra särskild risk för människors hälsa. Kriterierna för alkoholpolitisk olägenhet prövas individuellt med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet. Ett avslag på en ansökan kan således inte enbart grundas på kommunens riktlinjer för serveringstillstånd.

Riktlinjer

Alkoholpolitiska olägenheter kan vara

- Områden som är särskilt känsliga ur ordningssynpunkt
- Områden där bostäder är belägna
- Särskilt känsliga områden i anslutning till ungdoms- eller idrottsmiljöer
- De fall där polismyndighet avstyrker ansökan med hänvisning till ordningsproblem på serveringsstället eller i dess närmaste omgivning.
- De fall där miljö- och byggnämnden avstyrker ansökan med hänvisning till att närboende utsätts för eller riskerar att utsättas för buller eller andra störningar från serveringsstället.

20. ANSVARSFULL ALKOHOLSERVERING

Riktlinjer Övertorneå kommun

Kommunen ska i dialog och samverkan med restaurangbranschen och berörda myndigheter verka för en bra restaurangmiljö som präglas av en ansvarsfull alkoholserving. Ansvarsfull alkoholserving är en vetenskapligt beprövad arbetsmetod för att förebygga och minska alkoholrelaterat våld och skador i restaurangmiljö.

- Övertorneå kommun skall enskilt eller i samverkan med andra kommuner arbeta med arbetsmetoden Ansvarsfull alkoholserving för att förebygga och minska alkoholrelaterade skador i restaurangmiljö.

21. VID SERVERING

Serveringstider

Rättsregel

Bestämmelsen i 8 kap. 19 § alkohollagen om serveringstider syftar främst till att motverka olägenheter som onykterhet och oordning. Bestämmelsen om serveringstider är en viktig del av den svenska alkoholpolitiken och social hänsyn ska därför gå före affärs- eller konkurrensmässig hänsyn. Att en konkurrerande restaurang redan har fått längre serveringstid behöver därför inte motivera bifall till en annan ansökan.

Riktlinjer

När kommunen prövar en restaurangs serveringstid ska beaktas om serveringstiden kan medföra olägenheter i fråga om ordning och nykterhet, eller om den kan innebära särskild risk för människors hälsa. Skyddet för människors hälsa och intresset av att upprätthålla ordning, nykterhet och säkerhet ska stå i förgrunden när kommunen prövar sena serveringstider.

- Senare serveringstid än klockan 03.00 medges ej
- Miljö- och byggnämnden ska ha bedömt att risk för störningar av närboende kan anses som obefintlig.
- Polismyndigheten ska ha bedömt att risk för ordningsstörningar inte finns.
- Vid ansökan om serveringstid efter klockan 01.00 ska polisens synpunkter ges stor betydelse. Det är därför viktigt att sökanden motiverar varför senare serveringstid önskas.

Ordning och nykterhet

Rättsregel

Allmänna bestämmelser om försäljning finns i 3 kapitlet alkohollagen och bestämmelser om servering finns i 8 kapitlet alkohollagen. I alkohollagens första kapitel 11 § andra stycket står det att försäljningen kallas servering om drycken ska förtäras på stället. Bestämmelserna i 3 kapitlet om försäljning är därför tillämpliga även vid servering. Enligt 3 kapitlet 5 § ska skador i möjligaste mån förhindras vid försäljning och den som säljer alkoholdrycker ska se till att det råder ordning och nykterhet på försäljningsstället. Enligt 8 kapitlet 20§ ska personal vid servering se till att måttfullhet iakttas och att störningar på grund av oordning och onykterhet undviks.

Riktlinjer

För att leva upp till lagens krav måste man ha kontroll över serveringen till gästerna och de serverade dryckerna. Det är inte förenligt med alkohollagens krav på återhållsamhet att frånhända sig kontrollen av serveringen genom att servera större mängder alkohol på en gång till en person eller en mindre grupp människor. Som exempel kan nämnas servering av helflaskor spritdryck, ölhinkar, öltunnor, shotsbrickor, användande av drinkvagnar och liknande. Om servering av till exempel helflaskor spritdrycker förekommer får alkoholdryckerna endast serveras genom sedvanlig bordsservering, vilket innebär att självservering eller självtagning inte får förekomma. Serveringspersonalen serverar då dryckerna i gästernas glas och lämnar inte kvar drycken vid gästernas bord.

Gemensamt serveringsutrymme

Rättsregel

I 8 kap. 14§ andra stycket alkohollagen ges möjlighet för flera tillståndshavare att utnyttja ett gemensamt serveringsutrymme. Det innebär att ett särskilt tillstånd kan beviljas för att servera på samma yta. En förutsättning är att de som ansöker om gemensamt serveringsutrymme har ett eget serveringstillstånd. Särskilda villkor kan meddelas i samband med beslutet om tillstånd för ett gemensamt serveringsutrymme.

Villkor vid meddelande av serveringstillstånd

Rättsregel

Enligt allmänna förvaltningsrättsliga principer kan en kommun när den meddelar tillstånd också meddela olika slags villkor. Syftet är att motverka alkoholpolitiska skadeverkningar. Villkoren kan endast meddelas vid beslut om serveringstillstånd. Dit räknas också beslut om utökning av ett gällande tillstånd, till exempel förlängd serveringstid och utökning av serveringslokal eller annat serveringsutrymme.

Riktlinjer Övertorneå kommun

Villkoren bedöms i varje enskilt fall, och kan exempelvis avse

- Förordnade ordningsvakter.
- Olika utrymningstider.
- Olika serveringstider beroende av typ av evenemang på en idrottsanläggning.
- Begränsning av servering genom att endast tillåta bordsservering